

Veřejná správa

Samospráva

Podílí se na výkonu části veřejné moci, která zbývá mimo moc státní. Je státem v příslušném rozsahu svěřena veřejnoprávními korporacím.

Územní a zájmové korporace:

- V České republice jsou územními veřejnoprávními korporacemi obce a kraje,
- Jsou vymezeny územím nebo činností, které vykonávají,
- Samospráva jako právnická osoba se soustavou samosprávných orgánů,
- Mají vlastní hospodaření a rozpočet.

Veřejná správa

Územní samospráva

Spravuje své (v ČR obecní či krajské) záležitosti a k tomu si zřizuje samosprávné orgány.

- Samospráva vede k pluralitě moci – větší svoboda jedince.
- Bez samosprávy nelze hovořit o plné demokracii a svobodné vládě.
- Politická povaha je vyjádřením politického práva občanů na samosprávu.
- Podporuje princip subsidiarity – veřejná správa co nejbližší občanům.
- Stát není schopen zajišťovat výkon veřejné moci v celém území pouze prostřednictvím centrálních státních orgánů – přenáší část působnosti na územní samosprávu.

Veřejná správa

Územní samospráva

Samostatná působnost a její omezení

- Státní orgány a orgány krajů mohou do samostatné působnosti zasahovat, jen vyžaduje-li to ochrana zákona, a jen způsobem, který zákon stanoví.
- Povinnosti ukládá obecně závaznou vyhláškou – k zabezpečení veřejného pořádku, k pořádání sportovních a kulturních podniků, k udržování čistoty ulic a veřejné zeleně apod.

Veřejná správa

Územní samospráva - obec

Občan

- Státní občan ČR
- Trvalý pobyt v obci

Právo

- volit a být volen do ZO
- hlasovat v místním referendu
- vyjadřovat se na ZO
- vyjadřovat se k rozpočtu, podávat návrhy, připomínky a podněty
- má i vlastník nemovitosti v obci – s výjimkou volebního a hlasovacího práva

Veřejná správa

Územní samospráva - obec

Území

- Každá část území ČR je součástí některé obce
- Obec má alespoň jedno katastrální území

Sloučení

- Dvě nebo více obcí se mohou dohodou sloučit
- Rozhodují ZO případně po návrhu občané v referendu
- Právním nástupce je obec, která nezaniká
- Obdobně vzniká či zaniká městská část ve statutárním městě

Veřejná správa

Územní samospráva – samostatná působnost obce

- Obec v samostatné působnosti pečuje v souladu s místními předpoklady a s místními zvyklostmi o vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče a pro uspokojování potřeb svých občanů - bydlení, ochrany a rozvoje zdraví, dopravy a spojů, potřeby informací, výchovy a vzdělávání, celkového kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku.
- Vydává obecně závazné vyhlášky
- Zakládá a zřizuje právnické osoby
- Zřizuje obecní policii
- Uděluje čestné občanství

Veřejná správa

Územní samospráva – samostatná působnost obce

- Majetek obce musí být využíván účelně a hospodárně. Obec vede účetnictví
- Majetek obce musí být chráněn před zničením, poškozením, odcizením nebo zneužitím.
- Obec je povinna trvale sledovat, zda dlužníci včas a řádně plní své závazky
- Záměr obce prodat, směnit nebo darovat nemovitý majetek, pronajmout jej nebo poskytnout jako výpůjčku obec zveřejní po dobu nejméně 15 dnů před rozhodnutím v příslušném orgánu obce vyvěšením na úřední desce

Veřejná správa

Územní samospráva – orgány obce

- **Zastupitelstvo obce:**
  - Schvaluje zásady rozvoje obce
  - Volí starostu, místostarostu, zřizuje výbory ZO
  - Schvaluje rozpočet a závěrečný účet obce
  - Zřizuje příspěvkové organizace (školy) a obecní policii
  - Zakládá právnické osoby (komunální služby)
  - Deleguje a navrhuje zástupce obce do orgánů obchodních společností s účastí obce
  - Vydává obecně závazné vyhlášky a vyhlašuje místní referendum
  - Navrhuje a schvaluje změnu hranic obce a slučování obcí.
  - Rozhoduje o názvech ulic a částí obce
  - Uděluje čestná občanství a ceny obce
  - Má klíčové kompetence v majetkové oblasti

Veřejná správa

Územní samospráva – orgány obce

- **Rada obce** (v obcích s více než s 15 zastupiteli):
  - Rozhoduje ve věcech obce jako jediného společníka obchodní spol.
  - Rozhoduje o zřizování odborů OÚ a počtu pracovníků OÚ
  - Připravuje návrhy pro jednání ZO a zabezpečuje plnění usnesení ZO
  - Projednává a řeší podněty zastupitelů a komisí
  - Zřizuje komise a jmenuje jejich členy
  - Rozhoduje o uzavírání nájemních a výpůjčních smluv

Veřejná správa

Územní samospráva – orgány obce

- **Starosta a místostarosta** – je součástí obecní rady, spíše formální pozice
  - Jmenuje a odvolává tajemníka OÚ, ale se souhlasem ředitele krajského úřadu
  - Pokud není tajemník, pak vykonává funkci zaměstnavatele nejen vůči uvolněným zastupitelům, ale i vůči zaměstnancům OÚ
  - Zajišťuje spolupráci s policií při zabezpečování veřejného pořádku
  - Odpovídá za informování veřejnosti o činnosti obce
  - Může pozastavit výkon usnesení rady – rozhodnutí je pak na ZO

Veřejná správa

Územní samospráva – orgány obce

➤ **Obecní úřad a tajemník**

- OÚ tvoří starosta, tajemník, místostarosta, tajemník a zaměstnanci OÚ
- Může se členit na odbory – určuje rada
- Zajišťuje výkon přenesené působnosti
- Plní úkoly uložené ZO, radou nebo starostou
- Tajemník se účastní schůzí ZO s hlasem poradním.
- Tajemník nesmí zastávat politické funkce.

Veřejná správa

Územní samospráva – orgány obce

- **Výbory ZO (povinně finanční a kontrolní) a komise rady (libovolně)**
  - Finanční výbor kontroluje hospodaření s majetkem a financemi obce
  - Kontrolní výbor kontroluje plnění usnesení ZO a rady, dodržování právních předpisů ostatními výbory a OÚ na úseku samostatné působnosti.
  - V částech obce může být zřízen osadní výbor

- Komise (dopravní, sociální, životního prostředí ...) předkládají náměty radě. Zvláštní komisí je přestupková – jako zvláštní orgán ji může zřídit a jmenovat člena starosta.